

Topografia fortificațiilor hallstattiene timpurii din spațiul tiso-nistrean

Aurel ZANOCI

În spațiul tiso-nistrean, în așa-numita perioadă hallstattiană timpurie au evoluat mai multe culturi arheologice, printre care se remarcă: Gáva-Holihrad, Vártop, Chișinău-Corlăteni, Cozia-Saharna, Babadag ș.a. Pentru toate, cu excepția culturii Chișinău-Corlăteni, este caracteristică prezența a numeroase fortificații. Conform unor calcule estimative, în spațiul tiso-nistrean, pentru perioada dată sunt cunoscute cca 140 situri de acest tip. Repartizarea lor, în funcție de culturile arheologice, este neuniformă, cele mai multe (cca 120) fiind atestate în arealul culturii Gáva-Holihrad. Însă, indiferent de apartenența lor culturală, din punct de vedere topografic, pot fi urmărite o serie de similitudini:

- Ele au fost amplasate în concordanță cu mediul geografic în care au evoluat comunitățile din acea perioadă. În același timp fiind observată, totuși, o preferință pentru regiunile de podiș sau submontane cu altitudini absolute medii.
- În cadrul tuturor unităților fizico-geografice (munte, podiș, câmpie) pentru amenajarea fortificațiilor au fost preferate, în majoritatea cazurilor, locurile apropiate de sursele acvatice, fapt dictat atât de raționamente strategice, cât și economice.
- În cele mai frecvente cazuri pentru construcția fortificațiilor au fost alese locuri cu o altitudine relativă destul de înaltă, cum ar fi promontoriile și platourile. Iar în situațiile când condițiile geografice nu permiteau acest lucru s-a recurs la amplasarea siturilor pe locuri joase.
- Pentru edificarea cetăților au fost alese locuri din care lesnicios se putea controla procesul de extracție și de difuzare a diferitor resurse naturale, sau a produsului finit.
- Fortificațiile hallstattiene sunt amplasate în cadrul unor „aglomerări” care constau fie că dintr-un sit fortificat și câteva așezări deschise, fie că dintr-un grup de cetăți în asociere cu așezări deschise și alte categorii de situri.

Astfel, pornind de la cele expuse mai sus, se poate constata, că locul de amplasare al fortificațiilor nu este unul întâmplător. Acesta trebuia să ofere o poziție dominată cetății, pentru a facilita controlul teritoriului limitrof din punct de vedere militar, economic și politico-administrativ.